ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΕ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2011 - 2012

ΑΝΘΡΩΠΟΓΟΝΙΑ
Φυσική Ιστορία του Ανθρώπου
Ἤ
Ανθρώπινη Φύση και Ανέλιξη
(από τις Δυναμερές Πρωταρχές
μέχρι την Ακμή της Τελειότητας)

Το 12ο τακτικό Σεμινάριο του φετινού 25ου Κύκλου θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη 1η Μαρτίου του Σωτήριου και Αναγεννητικού έτους 2012 της Δημιουργικής Καταστροφής, στις 8.30 το βράδυ. Θέμα της συνάντησής μας θα είναι:

Η Κρίση της Οικονομίας: η Γένεση του Χρήματος.

Μετά την σύλληψη του Ελληνισμού στην Γεωμετρική Εποχή από το σπέρμα του Δωρικού Πνεύματος του Κάλλους που εισέδυσε στην μητρική γή του χώρου της Αρμονίας, και ύστερα από την εμβρυακή ολοκλήρωση κατά την πρώιμη αρχαική εποχή στο Αριστοκρατικό ιδεώδες του Εσθλού, προβαίνουμε τώρα στην ίδια την γέννα του κλασσικού θαύματος.

Από τον 7ο μέχρι τον 6ο αιώνα π. Χ. συμβαίνει καθολική κρίση του Αριστοκρατικού ιδεώδους της Αριστείας του καλού καγαθού. Ήταν το αρχέτυπο και η μητέρα των δημιουργικών κρίσεων της ιστορίας. Θα την παρακολουθήσουμε να εκδηλώνεται σε όλους τους τους τομείς της ανθρώπινης ύπαρξης και δραστηριότητας. Και θα αρχίσουμε από την οικονομία, παρευρισκόμενοι σε ένα από τα πιο μεγαλοδύναμα φαινόμενα της ανθρώπινης εξέλιξης προς την τελειότητα της λογικής ουσίας: στην γέννηση του Χρήματος.

[Την θεωρία μου για το φαινόμενο αυτό μπορείτε να βρείτε σε τεχνική και πυκνή διατύπωση στην μελέτη που έχει αναρτηθεί στο site του Ινστιτούτου www.philosophical-research.org, τμήμα Research Projects, κατηγορία Value, Money and Credit in Ancient Greek Market Economy, - ειναι η Τρίτη κατά σειρά μελέτη υπό τον τίτλο “The Origin of Coinage. Nature, Function and Value of Money in Archaic Greece”. Υπάρχει εκεί και ένα συνοπτικό abstract της πραγματείας.]

***

Λαικισμός στην Κλασσική Αθήνα

«…Κλεοφῶν ὁ λυροποιὸς ὃς καὶ τὴν διωβελίαν ἐπόρισε πρῶτος· καὶ χρόνον μέν τινα διεδίδοτο, μετὰ δὲ ταῦτα κατέλυσε Καλλικράτης Παιανιεὺς πρῶτον (pro πρῶτος) ὑποσχόμενος ἐπιθήσειν πρὸς τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἄλλον ὀβολόν. τούτων μὲν ἀμφοτέρων θάνατον κατέγνωσαν ὕστερον· εἴωθεν γάρ, κἂν ἐξαπατηθῇ τὸ πλῆθος, ὕστερον μισεῖν τούς τι προαγαγόντας ποιεῖν αὐτοὺς τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων».
Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία, 28.3

[…Κλεοφών ο λυροποιός (προΐστατο του δήμου), ο οποίος και προσεπόρισε επίδομα την διωβελία (2 οβολούς την ημέρα) και για κάποιο διάστημα δινόταν η παροχή, μετά δε την

κατήργησε ο Καλλικράτης ο Παιανιεύς, αφού πρώτα είχε υποσχεθεί να την αυξήσει έναν ακόμη οβολό πάνω από τους δύο. Και τους δύο αυτούς ύστερα καταδίκασαν σε θάνατο. Γιατί είναι συνηθισμένο, κι αν εξαπατηθεί ο λαός, ύστερα να μισεί αυτούς που τον παρέσυραν να κάνει κάτι που δεν έχει καλώς»].

Ο Αριστοτέλης μιλάει για τους Αθηναίους Δημαγωγούς Κλεοφώντα και Καλλικράτη των τελών του 5ου αιώνα, όταν κατέρρεε η υλική Δύναμη του υψηλότερου πολιτισμού στην ιστορία, του Κλασσικού Θαύματος. Πιθανότατα αμέσως μετά την κατάλυση του Ολιγαρχικού Καθεστώτος των 400 και της μεταβατικής διακυβέρνησης των 5.000 (τα δραματικά γεγονότα του 411/410 π.Χ.), ο Κλεοφών, «προστάτης του Δήμου», δηλαδή (άτυπος) αρχηγός της Δημοκρατικής Παράταξης, προέβη σε μια εντυπωσιακή παροχή επιδόματος προς τους Αθηναίους πολίτες, στο ποσό του 1/3 της δραχμής την ημέρα. Ήταν όπως φαίνεται ένας κανονικός μισθός αεργίας, μια κρατική σύνταξη με ευρεία βάση, αλλά δεν γνωρίζουμε τους δικαιούχους. Πιθανόν επρόκειτο για επιδότηση προς τους Θήτες αδιακρίτως, την χαμηλώτερη οικονομική τάξη (κατά τα «τιμήματα») των Αθηνών, ήτοι «τους πολλούς». Και όντως, από τις σωζόμενες επιγραφές με τους λογαριασμούς των Ταμιών της Αθήνας, διαπιστώνουμε, από την τρίτη πρυτανεία του 410/409, πολλές μεταβιβάσεις κεφαλαίων προς τους Ελληνοταμίες (το Συμβούλιο που διαχειριζόταν το συνδυασμένο Θησαυροφυλάκιο και Λογιστήριο του Αθηναϊκού Κράτους και της Δηλιακής Συμμαχίας), με αναγραφόμενο λόγο «ἐς τὲν διοβελίαν» (v. P.J. Rhodes, A Commentary on the Aristotelian Athenaion Politeia, p. 355).
Το Επίδομα δεν είχε σχέση με τον Δικαστικό μισθό (ήδη θεσμοθετημένο από τον Περικλή και αυξημένο από τον Κλέωνα γύρω στα 428 π.Χ. στους 3 οβολούς), ούτε με τον Εκκλησιαστικό [για συμμετοχή στην Εκκλησία του Δήμου. Αυτός ο κρατικός μισθός υιοθετήθηκε τον 4ο αιώνα, λίγο μετά την Παλινόρθωση της Δημοκρατίας έπειτα από την Τυραννία των 30, αρχικά στο ποσό του 1 οβολού, σύντομα δε (μεταξύ 393 και 390, οπότε διδάχτηκαν οι Εκκλησιάζουσες του Αριστοφάνη, vv. 289-91, 392) σε 3 οβολούς. V. Αριστοτέλης, Αθηναίων Πολιτεία, 41, iii; cf. P.J. Rhodes, op.cit., pp. 492-3], ούτε, τέλος, με το Θεωρικό επίδομα.
Το τελευταίο παρασχέθηκε για παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων στις Διονυσιακές πανηγύρεις. Το επίδομα αυτό πιθανότατα εισήχθη ήδη από τον Περικλή [Πλούταρχος, Περικλής, 9, I; 34, ii; Σχόλια στον Δημοσθένη, Ολυνθιακός Α', 1, init.]. Επιφύλαξη προκαλεί το γεγονός ότι οι σύγχρονες πηγές και ιδιαίτερα οι Κωμικοί ποιητές, φαίνεται να σιωπούν επ' αυτού. Ίσως ο Περικλής εγκαινίασε τον θεσμό υπό μια περιορισμένη μορφή, π.χ. για τους «αδυνάτους» και σε ποσό μικρό. Η τιμή μιας κοινής θέσης στο θέατρο τον 4ο αιώνα ήταν 2 οβολοί (Δημοσθένης, Περί του Στεφάνου, §28). Οι καλές θέσεις (προ-εδρία) καταλαμβάνονταν τιμητικά. (Στο θέατρο του Διονύσου η πρώτη, προεδρική σειρά, προοριζόταν για τους ιερείς των θεών. Κάθε μια από αυτές έχει επιγραφή με τον ιερέα στον οποίο ανήκει). Ίσως άλλες προνομιακές να κόστιζαν περισσότερο από την προαναφερθείσα τιμή. Στον καιρό του Δημοσθένη το Θεωρικό επίδομα ήταν 1 δραχμή (= 6 οβολοί). Έγινε τόσο επί Διοφάντου (άρχων επώνυμος το 395/4, λιγότερο από μια δεκαετία μετά την παλινόρθωση της Δημοκρατίας). V. Hesychius s.v. Δραχμὴ χαλαζῶσα· ἐπὶ Διοφάντου τὸ θεωρικὸν ἐγένετο δραχμή. Το ίδιο στην Σούδα s.v. δραχμὴ χαλαζῶσα, και στον παροιμιογράφο Ζηνόβιο III, 27, όπου προστίθεται και ο λόγος της παροιμιώδους έκφρασης: ἐπεὶ δὲ ἔπεσε χάλαζα τότε ἀπὸ τοῦ ἀέρος, χαλαζῶσαν αὐτὴν ἐπέσκωπτον.

Σωστότερα πρέπει να το εκλάβουμε ως διακωμώδηση: το επίδομα ήταν σαν χαλάζι από τον ουρανό, υπερβολικό και καταστροφικό. –
Για τη χρονολόγηση δεν υπάρχει εύλογη αμφιβολία. Ο Διόφαντος ο Σφήττιος που ήταν επιτετραμμένος του θεωρικού κεφαλαίου το 354/3, δεν έχει σχέση με το προκείμενο. Η έκφραση «επί Διοφάντου» είναι αποφασιστική, αναφέρεται στον επώνυμο άρχοντα του συγκεκριμένου ενιαυτού. Το ότι ο δεύτερος αυτός Διόφαντος μπορεί να συνεργάστηκε με τον πολιτικό Εύβουλο την ίδια εποχή (ήταν συνεργάτες τις δυο επόμενες δεκαετίες) δεν λέει τίποτα για το θέμα μας (αστήρικτα τα όσα υποθέτει ο Rhodes, op.cit., p. 514). Μια επικαλούμενη δήλωση του Αρποκρατίωνος είναι τελείως συγκεχυμένη και απομονωμένη. Αυτό που μας πληροφορεί είναι ότι πρώτα υπήρχε ένα Κεφάλαιο από προσόδους της πόλεως που εκαλείτο Στρατιωτικόν, το οποίο πρώτος παρεξέκλινε ο «δημαγωγός Αγύρριος» «ἐις τε τὰς δημοσίας κατασκευὰς καὶ διανομάς». Αυτό που φαίνεται να εννοείται εδώ είναι ότι κρατικές πρόσοδοι άρχισαν να χρησιμοποιούνται για έργα υποδομών και επιδόματα πολιτιστικά. Αλλά αυτό είχε αρχίσει να γίνεται πολύ πριν, και είχε αναχθεί σε μεγάλη πολιτική αρχή από τον Περικλή (cf., ιδιαιτέρως, Αριστοτέλης, Αθηναίων Πολιτεία, XXVII, esp. §4).
Ο Αγύρριος είναι ο πολιτικός που θεσμοθέτησε και προσαύξησε (με τον Ηρακλείδη τον επικαλούμενο σκωπτικά βασιλέα) το Εκκλησιαστικόν επίδομα (v. supra, και Αριστοτέλης, op.cit., XLI, iii). Ίσως να έδρασε και στην αύξηση του Θεωρικού στο ποσό της 1 δραχμής επί Διοφάντου, την ίδια δεκαετία, την πρώτη του 4ου αιώνα. Ο Φιλόχορος (Fr.Gr.Hist. 328 F33) φαίνεται εμμέσως να υποστηρίζει μια τέτοια εκδοχή, τουλάχιστον εφόσον πληροφορεί ότι το ποσό του επιδόματος ήταν όντως 1 δραχμή με σκοπό «την θέαν». Αναφέρει πάντως ότι αυτή ήταν η πρώτη θέσπισή του: «Φιλόχορος δὲ ἐν τῇ Γ΄ τῆς Ἀτθίδος φησί "τὸ δὲ θεωρικὸν ἦν τὸ πρῶτον νομισθὲν δραχμὴ τῆς θέας, ὅθεν καὶ τοὔνομα ἔλαβε"».
Προκύπτει λοιπόν η εξής σύνθετη εικόνα. Ο Περικλής εγκαινίασε πολιτική προσεταιρισμού του πλήθους με επιδόματα. Σίγουρα για το Δικαστικό, πιθανόν και για συμμετοχή στις θεατρικές εορτές της πόλεως. Ο Κλέων προσήυξησε τον δικαστικό μισθό για τα (λαικά) δικαστήρια. Μετά την κατάλυση της Ολιγαρχίας των 400, ο Κλεοφών εισάγει επιπρόσθετες διανομές στον λαό χωρίς συγκεκριμένο σκοπό – είδος κρατικής μισθοδοσίας χωρίς έργο. Ο Καλλικράτης υπόσχεται να το αυξήσει και μετά το καταργεί – προφανώς υπό πίεση, ενώ αγγίζει το μοιραίο τέλος με την καταστροφή στους Αιγός Ποταμούς και την κατάληξη του Πελοποννησιακού πολέμου. Ο Αγύρριος ανασυγκροτεί σε νέα βάση το Θεωρικό, αυξάνοντας σημαντικά το ποσό του – 1 δραχμή ανά ημέρα εκδηλώσεων. Αφού η τιμή του θεατρικού εισιτηρίου ήταν και 40 χρόνια αργότερα 2 οβολοί, το ποσό εσήμαινε ότι θα καλυφθούν γενικά οι ανάγκες του πολίτη κατά τις εορταστικές ημέρες. Αποτελούσε λαϊκή πολιτιστική πολιτική παροχών, που συνένωνε το προηγούμενο Θεωρικό με το Γενικό και Αόριστο επίδομα του Κλεοφώντα και Καλλικράτη. Επρόκειτο μάλλον για λαϊκισμό (η παρακολούθηση θεάτρου πρόφαση παροχών ακριβώς στο πρότυπο των Κλεοφώντα και Καλλικράτη), γιατί ο ίδιος είχε συνεργαστεί με τον Αρχίνο στο να μειωθεί η αμοιβή των κωμικών (και μάλλον όχι μόνον) ποιητών που διαγωνίζονταν στα Διονύσια και τα Λήναια. V. Αριστοφάνης, Βάτραχοι, 367-8, όπου ο λόγος αυτής της πολιτικής φέρεται να είναι ότι ο πολιτικός διακωμωδήθηκε «ἐν τοῖς πατρίοις τελεταῖς ταῖς τοῦ Διονύσου». Ο Αριστοφάνης λέγει ότι ο πολιτικός αυτός «τοὺς μισθοὺς τῶν ποιητῶν ἀποτρώγει» – των δραματικών ποιητών γενικά, κωμικών και τραγικών. Τα Σχόλια ad loc. αναφέρουν ρητά τον Αγύρριο και τον Αρχίνο, μάλιστα ως προϊσταμένους της «δημοσίας τραπέζης», μέλη επιτροπής Κρατικού Προυπολογισμού και Ταμείου. Προσθέτουν ότι η διακωμώδησή τους ήταν γενικευμένη, και από άλλους

κωμωδιογράφους, όπως ο Πλάτων ο Κωμικός.
Στις Εκκλησιάζουσες (διδάχτηκε το 393/2 π.Χ., v. Blaydes στην έκδοσή του της κωμωδίας, p. V) ο Αριστοφάνης έχει ονομαστικά στόχο τον Αγύρριο, vv. 102-4; 183-8. Τον γελοιοποιεί ως φαύλο πολιτικό, που εξαγοράζει εξουσία με παροχές. Ο Αγύρριος έγινε στρατηγός Αιγαίου περί το 390 π.Χ. (Ξενοφών, Ελληνικά, iv, viii, 31, Διόδωρος Σικελός, XIV, 99) διαδεχόμενος τον Θρασύβουλο (ηγέτη της Δημοκρατικής Παλινόρθωσης). Καταδικάστηκε για νοσφισμό δημόσιου χρήματος και έμεινε πολλά χρόνια φυλακή μέχρι να επιστρέψει όλα τα θεωρηθέντα ως ιδιοποιηθέντα, χωρίς ο ισχυρός τότε ανηψιός του Καλλίστρατος να διανοηθεί να τον βοηθήσει, αλλά παρ᾽ όλα αυτά ο Δημοσθένης μεταδίδει αγαθή εικόνα γι᾽ αυτόν (Κατά Τιμοκράτους, §§134-5), «ἀνδρα χρηστὸν καὶ δημοτικὸν καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον πολλὰ σπουδάσαντα» (!). Ο Δημοσθένης θέλει να τονίσει εκεί (και είναι μην ξεχνάμε δημηγορία δικανική) ότι οι Δημοκρατικοί πολιτικοί άνδρες υπομένουν τις σκληρές τιμωρίες που ο λαός τους επιβάλλει. Μεταξύ πάντως του «Δημοτικού» και του Λαϊκιστή δεν βλέπουμε μεγάλη διαφορά στην περίπτωση του Αγύρριου.
Η ηθική ακεραιότητα και πολιτική αξιοπιστία του Εύβουλου στα μέσα του 4ου αιώνα έκανε ώστε το Συμβούλιο επί των θεωρικών χρημάτων (του οποίου ήταν διακεκριμένο και αποτελεσματικό μέλος) να αναλάβει ευρύτατες οικονομικές δικαιοδοσίες στην Αθήνα, συμπεριλαμβανομένων ακτιβώς έργων υποδομής (οδοποιία, νεώρια, αποθήκες πολεμικού υλικού) όπως είδαμε παραπάνω (Αισχίνης, Κατά Κτησιφώντος, 25). Ο Αισχίνης, ίσως υπερτονίζοντας, γράφει (ομιλώντας ως κατήγορος στην Ηλιαία) ότι το Συμβούλιο «καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην διοίκησιν εἶχεν τῆς πόλεως». Διοίκησις είναι προεξεχόντως η οικονομική διαχείριση της πόλεως – Λογιστήριο, Υπουργείο Οικονομικών και Υπουργείο Οικονομίας ταυτοχρόνως. Κατά κανέναν τρόπο δεν έχει λογική να υποστηριχθεί ότι ο Εύβουλος ήταν αυτός που δημιούργησε το Θεωρικό ταμείο. Η μαρτυρία του ρήτορος Φιλίνου (του νεώτερου, συνεργάτη του Εύβουλου) στον Αρποκρατίωνα, s. v. Θεωρικά, είναι θολή. Αναφέρει μια διανομή του Εύβουλου τον καιρό των Διονυσίων «εἰς τὴν θυσίαν, ἵνα πάντες ἑορτάζωσι καὶ τῆς θεωρίας μηδεὶς τῶν πολιτῶν ἀπολείπηται δι᾽ ἀσθένειαν τῶν ἰδίων» (εισοδημάτων, πόρων), αλλά και η διατύπωση και η συνέχεια καθιστούν σαφές ότι πρόκειται για μια συγκεκριμένη παροχή του Εύβουλου, μάλλον ηυξημένη και γιαυτό αξιομνημόνευτη, και ειδικά χρήσιμη στην επιχειρηματολογία του Φιλίνου, ο οποίος αντιτίθεται με τον προκείμενο λόγο του στην πρόταση του Λυκούργου να ανεγερθούν με κρατική δαπάνη ανδριάντες των μεγάλων τραγικών ποιητών του 5ου αιώνα.
Συγκεφαλαιώνοντας, παρατηρούμε μια πολιτική γραμμή που συνίσταται στην διαφθορά του λαού με παροχές. Όπως συγκεκριμενοποιεί ο Αισχίνης στη περίπτωση του Κλεοφώντα: «διεφθαρκὼς νομῇ χρημάτων τὸν δῆμον» (Αισχίνης, Περί της Παραπρεσβείας, 76). Δεν παρατηρούμε ριζική μεταβολή των πολιτικών του Λαϊκισμού στο τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου και μετά την Παλινόρθωση της Δημοκρατίας, μεταξύ της Αθηναϊκής Δημοκρατίας του δεύτερου μισού προς το τέλος του 5ου και του πρώτου μισού και επέκεινα του 4ου π.Χ. αιώνα. Τα αποτελέσματα παρόμοια, τα ονόματα πολλά, η ουσία μία: αποδυνάμωση. Η Αθήνα έχασε τον Πελοποννησιακό Πόλεμο (παρά τον κέρδισε η Σπάρτη) στο τέλος του 5ου, και απέτυχε στην προσπάθεια ανασύνταξης του 4ου αιώνα. Για τον Καλλικράτη. Απέκτησε επιρροή υιοθετώντας την πολιτική της αύξησης των παροχών, συγκεκριμένα του Γενικού Λαϊκού Επιδόματος κατά έναν οβολό, από 2 σε 3 οβολούς την ημέρα και μάλιστα σε καταληκτική περίοδο του τιτάνιου αγώνα που έδινε η Αθήνα στον Διπολικό Πελοποννησιακό Πόλεμο για επικράτηση. Εν συνεχεία κατήργησε τον οβολό και ίσως όλο το επίδομα. Κατήντησε παροιμιώδης η πολιτική του: «Οβολὸν εὗρε

Παρνόπη ⟨ἡ Παρνοπίς⟩». Στο Vatic. Append. Addag. p. 303 = Appendix Proverbiorum Bodleiana, Vaticana, Coisliniana, IV, 11 (E.L. a Leutsch et F.G. Schneidewin, Corpus Paroemiographorum Graecorum, vol. I, p. 437) το απόφθεγμα και η εξήγησή του έχουν ως εξής: «Ὀβελὸν εὗρε Παρνύτης. Καλλίστρατος Ἀθήνῃσι πολιτευσάμενος, ἐπικαλούμενος δὲ Παρνύτης, μισθὸν ἔταξε τοῖς δικασταῖς καὶ τοῖς ἐκκλησιασταῖς· ὅθεν σκωπτόντων αὐτὸν τῶν κωμικῶν εἰς παροιμίαν ἦλθε τὸ γελοῖον». Σωστό το πνεύμα, αλλά το κείμενο χρειάζεται προφανώς διορθώσεις. Αρχίζουμε από το λήμμα του Ησύχιου s.v. Παρνόπη· Καλλίστρατος Ἀθηναῖος. Παρνόπη ἡ Παρνοπίς θα ήταν το θηλυκό του πάρνωψ = ακρίδα. (Ακριβώς το προηγούμενο λήμμα στον Ησύχιο είναι: πάρνοπες· ἀκρίδες). Άρα η παροιμία είναι: Ὀβελὸν εὗρε Παρνόπη ⟨ἡ Παρνοπίς⟩», η (θηλυκή) ακρίδα βρήκε (κιάλλο) οβελό! Καλλίστρατος είναι ο Καλλικράτης, συχνό αντονομαστικό λάθος στα αρχαία κείμενα (cf. Aug. Meineke, Fragmenta Poetarum Comicorum Graecorum, vol. IV, p. 701). Και δεν πρόκειται για δικαστικό και εκκλησιαστικό επίδομα, αλλά για τη νέου τύπου Γενική Λαϊκή Παροχή Αεργίας.
Μια άλλη σκωπτική παροιμία ίσως συνδεόταν με τον ίδιο πολιτικό Καλλικράτη, «Ὑπὲρ τὰ Καλλικράτους: ἐπὶ τῶν καθ᾽ ὑπερβολήν τι ποιούντων» (Μακάριος, VIII, 68; Αποστόλιος, XVII, 56; Ζηνόβιος, VI, 29; Διογενιανός VIII, 62; Πλούταρχος, Παροιμίαι αἷς ἐχρῶντο Ἀλεξανδρεῖς, II, 11). Οι παραδεδομένες ερμηνείες από τις πηγές αυτές είναι πρόχειρες. Η παροιμία βρίσκει το λογικότερο και συνεπέστερο νόημά της στον Καλλικράτη περί του οποίου μιλάμε.
Επιστρέφω στην αρχή από όπου ξεκίνησα. Οι Αθηναίοι παρασύρθηκαν από τους λαϊκιστές δημαγωγούς Κλεοφώντα και Καλλικράτη. Ο δεύτερος μάλιστα έγινε εκσυγχρονιστής! Τους αφαίρεσε αυτά που τους είχε προσφέρει. Και τους δύο τους εκτέλεσαν. Γιατί η Κοινωνία μισεί και τιμωρεί τους ανάξιους «ηγέτες» της, οι οποίοι για να έχουν εξουσία την παρασύρουν σε αποφάσεις που δεν στέκονται στη λογική τάξη της πραγματικότητας. Έτσι αποφαίνεται ο Αριστοτέλης και αυτό επικυρώνει η Ιστορία και το ίδιο απαιτεί ο Λόγος του Όντος. Γιατί η Δίκη είναι η τάξη του «Κόσμου».

* * *

Αυτό που έκαναν οι Αθηναίοι στον Κλεοφώ ντα και τον Καλλικράτη πρέπει να κάνουμε στα δικά μας κακέκτυπα. Και μάλιστα σε αυτούς που αντέστρεψαν την προηγούμενη πολιτική τους των παροχώ ν. Σε αυτούς ιδιαιτέρως! Σκεφτείτε το, έχει λογική!

****

Τα Κνώ δαλα του Καθεστώ τος Κατοχής της Χώ ρας περιφέρονται οιστροδίνητα και αφιονισμένα, ανηλεήτως μαστιγούμενα υπό των παρέδρων της Δίκης Εριννύων, ελαυνόμενα με σιδηρά κέντρα από την υπέρτατη τιμωρό Άτη στη φρικτή καταδίκη τους. Και πώ ς και πού δεν εξευτελίζονται οι ευτελέστατοι! Στο ένα μέρος τους λένε ότι είναι παιδιά νηπιαγωγείου εις μάθηση της θεωρίας της Γενικευμένης Σχετικότητας. Στο άλλο τους λένε ναρκομανείς, πέρα από κάθε επαφή με την πραγματικότητα. Στο άλλο τους βάζουν μπαμπούλα και αλλού τους επιβάλλουν Παιδονόμο-Επίτροπο.

Και τα Κνώ δαλα της βδελυγμίας τα δέχονται όλα!
Δεν είναι ότι πιστεύουν ότι δεν υπάρχουν άλλες ιδέες, άλλες δομές, άλλες πολιτικές, άλλοι άνθρωποι σε αυτήν την χώ ρα - άλλη λύση για αυτή τη χώ ρα. Όχι βέβαια! Απλά παλεύουν για το άθλιο τομάρι τους. Δεν τους απασχολεί ότι με το να αντιπροσωπεύουν αυτοί την Ελλάδα, η Ελλάδα υποφέρει την απέχθεια που έχει ο Κόσμος γι' αυτούς.
Εμείς οι Δημιουργοί δεν θα ανεχθούμε τέτοια ταπείνωση.
Ατούς, τα Κνώ δαλα του Συστήματος, τί τους ενδιαφέρει για τη χώ ρα και την κοινωνία; Τον λαό τον περιφρονούν – γι' αυτό και οι έξω τους σιχάθηκαν, γιατί είναι αισχροί όσο και ανίκανοι. Ως για τη χώ ρα δηλώ νουν (φανερά οι μωροί τραμπούκοι, κρυφά οι ύπουλοι) Ευρωπαίοι!
Οι μάσκες πέφτουν. Και μένουν Ρόμπες για να καλύπτουν την αηδία αναδεικνύοντάς την.
Ο ανυποχώ ρητος εθνικισμός του Καθεστώ τος ήταν μπαίγνιο. Τα κνώ δαλα είναι λακέδες των «Ευρωπαίων», ομολογημένοι δοσίλογοι προδότες. Ακόμη και ο αθώ ος Μακρυγιάννης τους κατάλαβε γρήγορα – ίδιοι είναι στην φύση τότε και τώ ρα, χειρότεροι στον χαρακτήρα τώ ρα, κοντα δυο αιώ νες ανοσιουργημάτων τους έχει κάνει πιο ξετσίπωτους.
Η σωτηρία της χώ ρας και το μέλλον της κοινωνίας περνάει από τη διαγραφή του Καθεστώ τος. Τα συμφέροντα των Δημιουργώ ν και τα συμφέροντα του ξενόδουλου Καθεστώ τος είναι αντιδιαμετρικά. Μας προσφέρουν οι ιταμοί και εξαθλίωση και δουλεία. Θα τους προσφέρουμε την Οδυσσεική κάθαρση. Γιατί είναι οι επαίσχυντοι Μνηστήρες της Πηνελόπης που είναι η Ελλάδα.
Να κλείσουμε τελεσίδικα και τελειωτικά την ιστορική παρένθεση που το ΝεοΕλληνικό Καθεστώ ς, το Leviathan της Φαυλοκρατίας, συνιστά. Να σαρώ σουμε τα Κνώ δαλα του Πιθηκισμού της Τεχνητότητας. Να ανοίξουμε τον ορίζοντα για μια Νέα Ελλάδα, για την Ελλάδα που ο χώ ρος και οι κάτοικοί του, εμείς στο παρελθόν και το παρόν, το σώ μα, η ψυχή και το πνεύμα του Ελληνισμού, απαιτούμε. Μας ανήκει γιατί είμαστε το μέλλον. Το Άνυσμα της Ιστορίας δείχνει το δρόμο της επιστροφής στον εαυτό μας.

***

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.
Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.
Η εισοδος είναι ελεύθερη.